

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Qu. IX. Quare caligo ista dicatur silentij docentis arcana?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

non visis personis: & magis videtur repugnare, quod essentia divina clare, & distincte repræsentetur se ipsam occulando personas, quam quod confusè tantum se, & personas repræsentetur non ex defectu medi, seu essentie repræsentantis, sed luminis, quo unitur intellectui.

Probatur secundo, quia lumen illud quo elevatur & completur intellectus ad hanc mysticam visionem, est quedam participatio luminis gloriæ, ut admittunt Auctores mystici saltem recentiores, ergo ex qua parte est participatio talis luminis, disponit intellectum, & petit quod essentia DEI illi uniatur per modum speciei intelligibilis: & ex qua parte est deficiens, & imperfectus ipso lumine gloriæ, per it, quod essentia non uniatur ita perfectè sicut in gloria, sed deficienter, ita ut videatur essentia DEI in se immediate, sed confuso, & obscuro modo, non clarè & perfectè sicut in patria.

Confirmatur primo, quia lumen gloriæ, quod est in patria per modum habitus, potest in via communicari per modum actus transeuntis, ut DEUS clarè & distinctè, sed transeunter videatur; & ergo non est cur non possit etiam taliter eo uniri, ut solum tribuat facilitatem videnti DEUM confusè, imperfectè, & obscuro.

Confirmatur secundo, quia lumen gloriæ ita communicatur Beatis pro meritis, ut omnes videant essentiam DEI, sed nullus comprehendat, & unus magis videat, quam alius; & potest videri essentia, quin videatur decore libera, vel effectus existens in aliqua differentia temporis; ergo per participationem talis luminis imperfectus debet uniri, quam per minimum lumen in patria, cum lumen participatum sit deficiens ab illo: ac proinde ita potest uniri, ut videatur essentia deficiente, & confusè, modo dicto.

Obijciunt primo, natura divina est suaver intelligibilis, ac perfectissima, ergo non potest uniri per modum speciei, quin videatur perfectissime, & quidditative. Secundo, species, quæ inservit cognitioni tantum abstractivæ, vel obscuræ est imperfecta in repræsentando; ergo non potest suppleri ab essentia divina. Tercio, quocumque modo uniatur intellectui essentia divina, non potest non uniri ut præfens, & ut extensus est, & ut talis cognoscitur: ergo talis cognitio non potest esse abstractiva, sed perfectissima & intuitiva.

Responsum ad primam distinguitur consequens, si uniatur etiam adæquatè & perfectissime, qualiter per lumen gloriæ, Concedo. Si deficienter uniatur per lumen participatum, & interior, nego. Defectus enim hujus cognitionis non refunditur in essentiam, sed in lumen, quamvis enim DEUS sit summè cognoscibilis, non cognoscitur à nobis, nisi juxta perfectionem luminis vel naturalis, vel supernaturalis; similiter defectu hujus luminis non unitur intellectui adæquatè in ratione speciei, sed quoad aliqua generalia, & confusè, licet tunc quoad an est, cognoscatur clarè.

Ad secundam resp. disting. etiam consequens, non potest suppleri ab essentia divina quoad id, quod habet imperfectionis, concedo, quoad perfectionem, nego, species enim creata si daretur, diceret quidem perfectionem in hoc, quod esset repræsentativa DEI, & in hoc suppletur ab essentia divina: diceret tamen imperfectionem in hoc, quod solum abstractivè & confusè repræsentaret, in quo non suppletur ab essentia, sed à lumine ita deficiente, ut non valeat unire essentiam secundum.

Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

dum totam suam intelligibilitatem. Ad tertiam resp. distinguo antecedens, non potest non cognosci ut præfens & extensus quoad an est, concedo, quoad quid est, existentiæ. & præfentiæ saltem clarè & distinctè, nego, certificatur enim anima de præfentia DEI, ut Seraphica M. N. sepe facitur, sed quid sit illa præfentia, & existentia non cognoscitur clarè & distinctè, quod necessarium erat, ut esset cognitio DEI perfectè intuitiva.

Q V A E S T I O IX.

Quare caligo ista dicatur silentii docentis obscura & arcana?

Sicut silentium materiale & vocale potest sumi vel pro carentia omnis vocis etiam in articulo, vel pro carentia, & taciturnitate vocis articulationis, seu locutionis, vel pro locutione submissa, ut mater dicitur Joan. 11. Vocavit sororem suam in silentio, accepit. dicens: Magister adest, &c. Vel denique pro virtute silentii, quæ in medio consistit, & non opponitur locutioni necessariæ, moderatæ & prudenti. Sic silentium spirituale, & mentale, de quo est questio, vel potest sumi pro omnimoda silentioris intellectus, vel pro sola taciturnitate locutionis mentalis, nempe orationis seu petitionis, laudationis & gratiarum actionis, &c. Vel pro inelatione adeo suavi, & simplici, ut comparatur submissæ voci. Vel denique pro prudenti, & moderata locutione mentali in oratione juxta regulas bene orandi, & mediandi passim traditas.

Dicendum est primo, in contemplatione in caligine dari silentium eo sensu, quod præter sensum quietem, sive intentionalem in contemplatione acquisita, sive violentiam in frequentis raptu hujus contemplationis infusa, intellectus sine discursu, & sine locutione propriè dicta a carentia mentis ac DEO afficitur. Unde Carthusianus citatus quæst. 3. minus approbat definitionem ab aliquibus traditam de mystica Theologia, scilicet, quod sit secretissima cum DEO locutio: non enim (inquit) in mystica Theologia dirigitur iugiter sermo mentis in DEUM, sed est ipsa mentis in DEUM desectio, admiratio majestatis, suspensio animi in lumen immensum, &c. Tum etiam, quia actus ipse intellectus, quo DEUM contemplatur, adeo suaviter elicitur quasi nihil operetur, sed (ut Mystici dicunt) patitur divina.

Hoc est ergo silentium, de quo dicitur Apoc. 8. cap. Factum est silentium in celo, quasi dimidia Quid per hora. Ubi Gregor. 30. moral. cap. 12. Silentium contemplationis, quia in hac vita non potest esse perfectum, factum dimidia hora dicitur. Nolenti quippe a hora signum, dum cogitationum tumultuosi se strepitus ingemiscunt, etiam sublimibus intendentes rursus ad respicienda corda terrena oculum violenter trahunt. &c. Hoc est silentium, de quo Sap. 18. cap. Cum quietum silentium contineret omnia, & nox in suo cursu medium iter haberet, &c. Quia (inquit Henricus Harpinus lib. 3. Theologiæ myst. part. 3. cap. 23.) in caligine cogitationis tenent omnes creature silentium, ubi caliginosa nox suum cursum habere cognoscitur, &c.

Si obijcias, silentium istud debere esse non solum à locutione mentali, sed ab omni operatione intellectus. Siquidem S. Dionysius in hoc capite docet Timotheum, ut ad illud tendat, relinquendo operationes intellectuales. Resp. Intellectum

Si 3

Respondens in

in caligine possum nihil quidem cognoscere de DEO, quoad quid est, & ab hac cognitione suspensus manet, interim tamen non desinit cognoscere DEUM quoad an est. Contemplatio autem, cum sit actus intellectus, licet sit in caligine, non debet appellari illa suspensio cognitionis quoad quid est, sed illa concomitans, vel supposita cognitio quoad an est. In quo sensu possumus dicere, Dionysium loqui de operationibus discursivis, ut fatis explicabimus in quaestione super eadem verba.

Cur illud *silentium* dicendum est secundum, silentium istud docere *arcana & obscura secreta*, ideo dici, quia in contemplatione ista acquisita mens dum silet, audit quae DEUS illi loquitur, juxta illud Psalm. 44. *Audi filia, & vide, &c.* Sic enim perfectiori modo intelligit DEUM, penetratque divina mysteria, Psal. 44 quae sub imaginum velo occultantur. In contemplatione autem infusa clarius & perfectius haec penetrat: & in frequentibus raptibus de illis mysteriis informatur divinitus, plura etiam arcana mirabilia communicantur, & revelantur animae, ut loquendo de raptibus diximus in catena mystica, & dicemus infra.

QV AESTIO X.

Quomodo in hac caligine mentes carentes oculis pulcherrimis splendoribus adimpleantur.

PER mentes oculis captas videtur intelligere. S. Maximus hic Angelos, qui, inquit ipse, sensibilibus oculis non abundant, cum tamen substantia eorum sit mens vivens tota existens oculis acutissimi visui. Simili modo Pachymera. Mentis oculi carentes implet, quae alio modo multorum oculorum esse dicit, Angelicas scilicet divinasque virtutes; non enim sensibilibus oculis plena sunt, sed earum essentia viva. S. Maximus quaedam mens est, id est, oculis perspicacissimus, quae mi & Pachymera, oculis carere censetur, propter inaccessam illam chymera. caliginem silentii divini. Hanc igitur.

Non tamen video cur ad Angelos divertamur, nec quomodo de Angelis jam beatis, & clarè videndibus DEUM hoc possit intelligi, nisi forte considerentur in illo instanti, in quo fuerunt viatores. Forsitan illi Angelicas & divinas virtutes appellant mentes humanas, quae contemplantur Angelos. De his ergo mentibus nostris loquitur Dionysius, quae in caligine carentes rectè oculis capere dici possunt, & ut inquit ipse mei Pachymera, in quantum DEUS invisibilis est, in tantum etiam mentes haec oculis carent.

Dubium tamen est, quibus pulcherrimis splendoribus mentes istae adimpleri dicantur. D. Thomas explicans alia verba Dionysii ex cap. 7. de divinis nominibus, ubi etiam loquitur de hac Theologia, scilicet, quando mens ab omnibus recedens unita est supersplendentibus radiis, addit Deitatem, in quantum semel cognoscit DEUM esse super omnia, &c. Ubi S. Thomas pro radiis supersplendentibus videtur intelligere ipsam Deitatem cognitam ut excedentem omnia. Quae si praesentibus verbis possumus applicare, idem sonant ac si mens in caligine posita impleatur divina luce ad cognoscendum DEUM esse super omnia.

Hersenius in hoc loco citatus à Corderio, dum per caliginem intelligit illapsum DEI in essentiam animae sub ratione lucis increatae, & inac-

cessibilis: splendores etiam interpretatur ipsam divinam essentiam, easque proprietates, quae sub ratione lucis in animam illabuntur; quos etiam pulchros nominat more Platoniorum, qui sub nomine pulchri splendorem & manifestationem intelligunt. Addeque ideo non dixisse superillustrat, sed superadimplet. Nam illustrationes quidem divinae, seu divinatorum luminum in mentem diffusiones, illuminant quidem & ornant, & adaugent; sed extrahunt statim, & gradum non impleant: solius enim DEI est animam sui capacem implere. Ex quibus Hersenii explanationibus, duo possunt inferri. Primum hic solum loqui Dionysium de Theologia mystica infusa. Secundum non loqui de supremo ejusdem gradu, sed de fundamento ejus, nempe de unione animae per illapsum DEI, ex qua unione ulterius resaltat gustus, seu notitia experimentalis, & ex hac major & perfectior contemplatio in intellectu, in qua consistit ultimus gradus hujus Theologiae.

Nos igitur, ne à doctrina, quam hucusque sequimur, de duplici Theologia mystica à Dionysio in hoc libro inculcata, altera acquisita, & altera infusa, revocemur, Consequenter dicimus, quod loquendo de Theologia mystica acquisita, dum intellectus in caligine positus, seu in illa carentia suspensione, & admiratione DEI ignoti, impletur pulchris splendoribus fidei (adjuvat saltem ex prima elevatione doni intellectus, aut sapientiae, ut quidam dicunt) quibus plenius contempletur DEUM, ut infinite perfectum, ineffabilem, & incomprehensibilem, &c. quam quidem contemplationem secundum, & ultimum Theologiae mysticae acquisitae gradum esse diximus.

Loquendo autem de Theologia mystica infusa, dum anima in secundo gradu contemplationis, quem esse diximus in caligine, DEUM contempletur, & ibi jam unita DEO non solum per intellectum & voluntatem, sed per ipsam essentiam animae (ut explicuimus in catena) ipsum degustat, & experitur, advenit intellectui major quaedam lux transiens, qua DEUM ipsum majori claritate & perfectione possibili, extra visionem beatam contempletur, quem tertium & supremum gradum Theologiae mysticae infusae sapientiae appellavimus.

Moveor ad sic explicanda praedicta verba, quia, ut supra diximus quæst. 6. proin. præcipua Dionysii intentio in hoc libro fuit indicare Theologiam mysticam acquisitam: sicut enim docuerat DEUM cognoscere per positivas & proprias perfectiones in Theologia affirmativa, & per improprias & metaphonicas in Theologia symbolica, ita etiam docet per omnium ablationem DEUM cognoscere in Theologia mystica, hoc autem non solum docet, sed monet procurandam, & indultia propria exercendam, ut patet aperte ex universa hujus libri doctrina. Quod quidem non faceret, si de sola infusa Theologia ageret, haec enim non cadit sub doctrina hominum, nec potest, nec debet procurari, nec ex industria nostra exerceri: cum enim hoc opus totum sit Spiritus sancti, ipse animam docet, ipse elevat, ipse inducit, & obligat lucem suam accipere, & per illam attendere divina.

Sed quia nova ista Theologia, dum capit apparet, capit etiam admirationi esse, eam omnes ut quid insolitum, & divinum suspiciebant, & ornem hujus libri doctrinam de supernaturali & infusa contemplatione esse autamarunt. Tantum vero